

PERŽVALGA.

— Slobodkoje, Viatkos gub. yra viena lietuviška sėimyna, išvartyta iš Kauno gub. už lenkmetį. Toji sėimyna susideda iš 5 ypatų.

— Pekine, Kinuose, susiėjo lietuviai, tarnaujanti amerikoniškoje kariuonoje, su lietuvišiais tarnaujanciais maskoliszoje kariuonoje. Vieni antriems suteikė dovanas: amerikoniškiems davė „Vienybę“ ir „Lietuvą“, o anieji amerikoniškiems 4 numerius „Ukininko“.

— „Ukininkas“ praneša, kad apie Pajevonį (Vilkaviskio pav.) Ruggpucio mėn. tapo išlipinti atsiszaukimai, net ant žemskio namų. Žemskiai laksto it patrakę gaudydami lipintojus atsiszaukimų, bet kur sugaudys vėją laukuose.

— Per sv. Oną Pajevonyje žemskis Szmuila atėmė daugelį szkaplierių szirdies Vieszpaties Jezaus. Žemskiai vaikiojasi po kaimus jieszkodami neva „cukerino“, o tuom tarpu sznipinėja apie liet. knygas.

— Trakiniuos, Naumiesczio pav., žemskiai rado pas vieną ukininką lovoje kalendorių ir suszuko: „vot, vot kalendar“! Szauyklės žemskiai jieszkojo, o kalendorių rado.

— Apie Kavarską, Vilkmergės pav., tapo išlipinti atsiszaukimai „Lietuviai ir Lietuvaitės“. Buvo meturgio laikas tai net kelias užsikimszo vežimais. Visi žmonės sustojo ir ėjo skaityti atsiszaukimus.

— Vidurvasaryje, Gізų parapijoi, numirė Dr. A. Lingis, sugryžęs iš Tulos gub. kur Zemstvoje daktaravo. Velionis buvo sandarbininku „Varpo“ bei „Ukininko“ ir pasirašydavo *Velioniszkis*. Jo originaliszkais rasztais yra apysaka „Vargaitienė“ „Varpe“ ir knygutė „Kas kaltas“ skaitytojams gerai jau pažystama.

— Dr. L. Vaineikį Liepoju Vonsiackis badu kankina, o Dr. Rokas Szliupas, tapęs nugabentas iš Aleksoto net į Petropavlovską. — Stanionis yra kalėjime Vilkmergėje.

— Balandžio mėnesyje pasirodė naujas hektograpuotas lietuviszkas laikrasztis, vardu „Žiburys“. Vieta išleidimo ir redakcija nežinoma. Amerikon turbut nepakliuvo nėi vienas numeris.

— Pilkainyje, Prusų Lietuvoje, nedėlinės lietuviszkos dievmaldystos tapo nukeltos ant mėnesinių, nes lietuvių ateidavo 3—4, o kartais nėi vieno. Teip tai jau apie Pilkainį lietuviai suvokietėjo.

— P. Biznierius per „Lietuvą“ užmano tverti naują Susivienijimą — tautiszką. Tokiu jng yra dabartinis Susiv. L. A. ujo visai nereikia. Kunigai rods tvirtina, kad Susiv. be spalvos ir rodyja tokią uždėtį — katalikiszką, bet jie apie tai sapnuoti tiktai gal. Jeigu kunigams nepatinka Susiv. dabartinė spalva, tai jų nieks neverczia ant jos žiurėti, jie gal sau keliauti į katalikiszkos Sandaros prieglobstį. Kunigai save persistato vienatiniais Susivienijimo, išzlaikytojais, bet jiems pasitraukus Susiv. lygiai gyvuos ir dar geriaus bujos. Kam reik kunigams tiek baladonės užsiimti ir erzinti lietuvius su budizmu, bedievyste ir kitokioms szmėkloms, iš ko Susiv. tiktai iszkada yra. Naujo Susiv. visai nereikia, tiktai reik Susiv L. A. apvalyti nuo budistų ir platintojų fanatizmo padaryti jį organizacija visų lietuvių be skirtumo.

Aukos kankintiniams

Westvillės lietuvių aukos sudėtos per prakalbas 31 dieną Spalio.

	\$2,77
Buvo	\$6,75
Labu	\$9,52

Pataisymas: „Vienybės“ 44 num. pakvitavoneje buvo pagarsinta p. J. Gaubio aukos iš Elizabeth, N. J. o turėjo buti iš Newark, N. J.

Isz Lietuvos.

Sintautai (Naumiesczio pav., Suv. gub.). Ant 10 d. Spalinio buvo užsakyta valscheziaus susirinkimas, kad, pasibaigus keturiems metams apszaukti kas apsiims laikyt pustą (stuiką) 1). Diena patiko gana neszvari: lijo beveik per isztisą dieną. O rudens lytus, žinoma, labai grasus. Per tai žmonių ne kastelė susirinko; atėjo tiktai artymesni, kurie mislyjo palaikyt pustą, arba prikalbinti kaimyno, duoti balsą už tą ar kitą. „Noli tik pasiuto, — pradėjo vos užlipęs ant rasztinyczios gonkų Koliavas, — keikia visais velniais Reikertą, kad jis baisiai daug turys pelno isz pustoto. — Tai imk tu, sakau asz jam. — Na, jo, žinoma, kad asz ir imsiu; ir jeigu kas norėtu su manim varytis, asz apsiimsiu kad ir visai pusdykiai; ar tai žertas ant tiek lauko iszlaikyt tiek arklių! ir kokių arklių! Juk karalius gal važiuot su jo patvada. — Gana jau gana — sakau asz jam — kaip tu Nolius, teip tu ir kvailas; jug tav, sakau, nieks neuzdraudzia palaikyt; tik žiurėk kaip reiks ant tikrųjų varytis, kaip tu tada sznekėsi“..... Da but turbut pasakojęs Koliavas ir ką daugiau, bet iszėjęs isz rasztinyczios vaitas paszaukė szaltyszius, kad eitu į vidų, per tai ir ant gonkų viskas nutilo, nes klausytojų beveik neliko.

Atlikus nepoilgam reikalą su szaltysziais, iszėjo vėl vaitas, paskui jį rasztininkas, o paskui tą ir szaltysziai. Vaitas papraszė (jokio virszininko isz

1) Pustą mus valschezije atlieka ne visi, atsiųsdami arklius ant reikalo, bet viens, kuriam valschezis užmoka.

pavieto nebuvo), kad susirinkusieji nutiltu (nebuvo kam daug ir rėkaut, nes apart szaltyszių nieko daugiau beveik ir nebuvo. Dabar tiktai iszėjus visiems ponams pradėjo ateiti viens—kits isz traktiernės, pamatę per langus kad jau prasideda szaukimai), o paklausius jo papraszė czion esanczių, kad nėi viens nenorėtu paimti pustoto, nes jis (vaitas) norys palaikyt, o jeigu valschezionys sutinka ant to, jis duoda 25 rublius ant pragėrimo. Visi vienu balsu suriko, kad tinka. Ant to viskas ir pasibaigė.

Pabaigus su tuom, užsiminė dar vaitas, kad vertėtų imti už pasus (korteles dėl perėjimo per rubezių), nes valdzia reikalauja isz valscheziaus ar kad surinkti visokių marszkonių skudurių ir audimo atsakanti skaitlių arba 40 rub. pinigais. Sutiko ir ant to, ir nutarė kad but mokama po 25 kap. už pasą.

Bandė da kaip kas atsisziepti kur vaitas padės kitus pinigus, ką surinkš už pasus, nes tą 40 rub. ne ką trucks surinkti. Atsiliepinimas to buvo paniekintas, o Buczys ir Žyplių stacziai pasakė: „Kas mums galvoj kur juos padės vaitas, tegul nors kokį mokestį sumes ir kriaucziai su sluzauinkais (tarnaujancziais)“.

Toks tai buvo tos dienos susirinkimas; su tuom jis ir pasibaigė; vaitas palaikė pustą ir gaus po 700 rub. ant metų už pustą, tuomsyk kaip pereitų keturis metus laikantis pustą gavo tiktai arti keturių szimtų rub. kas metas.

Matot kaip duosnus mus valschezis! Jis vaitui paveda viską, nerupi nėi kur padės kitus pinigus ką surinks už pasus, o tokių per metus pusėtinai susirinks.

Griszkadudis (Naum. pav. Suv. gub.). Isz 29 d. į 30 Rugsėjo rado netoli nuo Griskabudžio užmusztą Mureiką

isz Mureikų kaimo. Kaip pasakoje, tai sziteip buta: Vakare 29 d. (buvo Grizskabudyje atlaidai szv. Mykolo) Mureika su keleis savo draugais, jau pusėtinai užsitraukę, beeidami isz Grizskabudžio užėjo pakeliui pas tulą vokietį, pas kurį buvo susirinkims (mukarija) ir pradėjo juos iszjuokti. Mukariai pasakę ką, tada Mureika (garsus pesztukas) sukeikęs ir kerszijo atmonyti. Mukariai žinojo gerai kas jis per pauksztis, dėlto nelaukė pakol jis karį parties, bet iszsprūdę isz vidaus ant kiemo pradėjo nepraszytus sveczius muszti, katras kuom sugriebė. Mureika gavo kelis kuolus (baslius) o vieną į galvą, ir teip smagiai, kad makaulė truko ir jis krito ant vietos. Mukariai, pamatę ką padarė, iszvaikę kitus, o Mureiką nuvilkę, nuo savo kiemo ant kai myno lauko ir pametę.

Kiti vėl pasakoja, kad Mureika su savo draugais norėjo įsilaužti į to mukario klėtį, o mukariai, per vagis juos palaikę, vijosi szalin ir užmuszė Mureiką.

Kaip ten buvo, maža tiek, tiktai Mureika jau pas Abraomą.

Isz Brazilijos.

Esmi gavęs keletą laiszku isz Sziaurinės Amerikos, teipgi ir isz Lietuvos, su užklausimais apie Braziliją ir gyvenimą joje. Paskutiniu laiku atvyko keletas szejmyņų isz Lietuvos, taigi turėdamas daug rupesczių su jeis ilgai neprisirengiau raszyti.

Tuli klausė manęs, kaip galima gauti iszdirbtą žemę ir kas ją parduoda? Valdžia paima ateivius nuo Rio de Janeiro (Žaneiro) ant savo kaszto ir pristato į tas provincijas, kurias jie yra pasirinkę ir duoda kolionijas miszkuose 550 sieksnių ilgio ir 138 sieksnių ploczio ir tai duoda pasi-

rinkti. Jeigu isz pradzių pasirinktoji kolionija nepatinka, tai galima pametus, pereiti ant kitos, bet jeigu ir toji nepatiktų, galima pereiti ant trečios, bet jau nedaugiaus, Valdžia duoda įrankius reikalingus ant pradzios gyvenimo: kirvi, du matiku, ilgą peilį prasikirtimui takų, geležinį kukį iszkapojimui mažų medelių, pikį su dviem ragais, kuris kiekvienam labai esti reikalingas ir kožnai szejmynai po 120 milreisy ant pradzios gyvenimo, už kuriuos tai pinigų kožnas turi iszkirsti kelią iki savo kolionijai. Po 6 metų reikalauja atmokėti už tai 3,500 milreisy, bet tie moka, kurie gali, kurie ne isztesa, tai ir teip buna gerai; pagazdina su ta mokeszia ir vėl nieko negirdėti. Mus keli szimtai gyvename czion ant kolionijų jau 10 metų, tai gal vienas isz 20 yra užmokėjęs. Kiti ir pinigų turėdami nemo-ka. Yra czion gyvenanczių per 20 metų, o valdziai da nėra iszmokėję. Gazdindami uždeda palukius ant kolionistų, bet už kiek laiko ir vėl numeta, kaip pamato, kad kolionistai mažai ką paiso. Mes jokių mokeszių nemokame, tik per trejus metus mokėjome po 7 milreisus ugniavos, bet girdėti, kad ir toji bus numesta. Turintieji pinigų gali nusipirkti apgyventą ir iszdirbtą ukę, bet tokia brangiaus kasztuoja, negu tamsus miszkas.

Medzių czionai yra visokių; ant savo ukės asz suskaitau į 30 veislių, bet ne toki kaip Europoje. Daug medzių užeidavome, kad dviem reikėjo per dieną kirsti. Vaisinių medzių mus apieliakėje yra tik dvi veislės, vienas medis vadinamas sireza, ant kurio auga gardzios vysznios; kitas vadinasi pinia, jis yra labai augsztas, storas ir tiesus, o szakos ant pat virszunės, ant kurių auga didelį kamuoliai, iszkurių iszbyra sėklos didumo

galo nykszcio, vadinamos pinojais. Kožnas gyvas sutvėrimas mėgsta tuos pinojus ir per mėnesius Balandžio, Gegužio ir Berzelio buna visiems pinojų pakaktinai, o kas turi atliekamo laiko, tai ir pinigų už juos paima. Patys medžiai teipgi yra labai reikalingi, nes juos galima kaip norint suskaldyti ar į lentas iszpjauti, bet jų nevisur yra; apie mus tik koki 500, ir keletas randasi ant mano ukės. Czion daug yra lentų pjovinczių tik į jas ne iszvisur galima medžius davežti, nes isz gilumos girių, kur kolonistai apsigyvena, ne greit galima kelius iszvesti. Kolionistas gauna plotą tokios girios, kokios savo gyvastije nematė ir gali daryti tenai kas tik jam patinka: statyti sau reikalingus triobesius, tvirti tvoras, kirsti ir deginti girią kad iszdirbti žemę.

Medzių, kurie teip prie viso ko tiktų, kaip pinios mažai yra. Nukirtęs pinia, randi apie 20 metrų kamblį be jokios szakos isz kurio pasiseka į 100 lentų padaryti, po du metru kožna. Dvi pinias iszskaldžius ir iszszaszius galima pasistatyti namus 8 metrų ilgio ir 5 ploczio; prasigyvenęs gi paskui gali iszsistatyti kokius nori isz pjautų lentų. Pirkliavimu daugiausiai užsiima italai, o žydų nei vieno; da asz Brazilijoje zydo nemacziau. Gyvuolių valdzia jokių neduoda, padarų pas mus per kelis metus nereikia, nes kertant medžius ir deginant, kur tu ten arsi ar sėsi. Po kelių metų iszdeginus girią, pradėsi sėti, bet ir tai tik apie triobas ir todėl vežimų nereikia. Pas mus matikas reikalingesnis negu arklas (žagrė), nes pasitaiko akmenuotų vietų, kurias yra bloga iszarti, o apart to, artas laukas labiau giedros bijosi. Matikavimas pas mus nėra sunkiu darbu, kadangi tik pavirszių reikia žolę nukusti ir auga viskas, ypacz

linai auga puikiai. Iki szioliai mus moters verpdavo tam tikroms verpstelėms, bet dabar atsirado geras ratelninkas ir moters pradėjo su rateliais (vindeliais) verpti. Tasai ratelninkas net nespėja ratelius daryti, mat vargszas jau per senas, o moters bijodamos, kad jis greitai nenumirtų ir kad jos neliktų be ratelių, lenda į akis, kad kuogreiciausiai dirbtu. Vandenio yra iki valiai upėse, szaltiniuose, o kiti iszsikasa sav szulinius, kuriuose vanduo labai gardus. Ant katros kolionijos nėra vandens, tą nieks nei neima. Geležis ir visoki geležiniai įrankiai pas mus labai brangus. Teipgi ir krautuvėse viskas brangu, per tai, kad mus pinigai buvo nupuo- lę, bet dabar kuone kas sanvaitė vertė mus pinigų kyla augsztytyn. Neperseniai macziau tulam laikrasztyje paduota stovį Brazilijos pinigų ir teip: už svarą szterlingų 20 milreisy ir 425 reisai, markė 999 reisai, frankas 808 reisai, o doleris 4 milreisai ir 205 reisai. Du metu atgalios už dolerį buvo 9 milreisai; Vokietijos 10 markių, auksinis, neperseni buvo 30 milreisy, o dabar niekas nenori duoti nei 15. Girdėti, kad 10 markių auksinis pareis į 10 arba 8 mus popierinius milreisus. Tada galėsime visus pirkinis pigiai pirkti. Bet atkeliaujantiems bus blogiau, nes už kitų szalių pinigų gaus kur kas mažiau.

Nekurie turėdami auksinių pinigų labai apsigavo, kad pirmiau neiszmainė; dabar jau nei pusės nieks nenori duoti, ką pirma siulydavo. Aszgi nereikalauju su tuomi sav galvą dziovinti, neturėdamas pinigų net nei vagies nesibijau. Bet kitiems nevelyju keliauti į Braziliją be pinigų, nes nei vienas su savo szejmyna medzių negrauz, kadangi reikia laukti kokius du metu, kol žemė

mę iszsidirbi ir ką nors užsi-
augini, o uždabų aplinkui
nėra. Teisybė, į Braziliją atei-
na daugelis visai be pinigų,
bet toki ir vargo pamato,
ypacz kurie bando ant ukės
apsigyventi. Žemės kožnas
gauna dizečiai, bet giriose,
kur nėra nei kelių, nei krau-
tvių arti, o ant pat pradžios
reikia pirkti arklį ir balną,
kas kasztuoja mažiausiai 100
milreisu. Be arklio yra sun-
ku viską isz toli parsineszioti
inžinierių prakirstais keliais
arba linijomis. Brazilijoje
tolesnės provincijos yra labai
menkai apgyventos. Musų
apskrityje Alfredo Chaves gy-
ventojų skaitosi 3,000 su vir-
szum, o kolionistų apie 300.
Mus mieste yra kalėjims, be
jame nieko nėra, teip-gi yra ir
apskriczio sudas, ir vienas pri-
siekdintas advokatas, bet visi
provininkai sėdi neturėdami
ką veikti, nes per metus pasi-
taiko 2 ar 3 provos. Elgėtų
pas mus nėra. Jau 10 metų
praėjo, o da nei vienas elgėta
mano namų neatlankė, tik 3
ar 4 padegėliai atsilankė ir tai
vis žinomi isz apielinkės. Ne-
girdejau teipgi, kur nors per-
kunas butu įtrenkęs ar užde-
gęs. Klimatas labai sveikas.
Miestuose kad ir pasiplatina
kokios ligos, bet tarp kolionis-
tų to negirdėti. Szį metų, bu-
vo labai sausi metai; Vasario,
Kovo, Balandžio ir Gegužio
mėn. lietaus beveik visai ne-
buvo, ir sausuma, kokios ir se-
ni gyventojai nepamena. Dau-
gelis kolionistų likosi visai be
vandens; szuliniai, szaltiniai ir
maži upeliai visai iszdžiuvo.
Tyruose vakarinės Brazilijos,
kur bagocziai valdydami dide-
lius plotus ganyklų, užsiima
auginimu arklų, galvijų ir
avių, tai daugybės tų gyvuolių
per sausumą nutroszko.

Mus apielinkėje kukuruzai
užaugo pusėtinai, pasodintas
grudas atneszė 200 grūdų.
Atokiau nuo mus, kur žemė
dirbama jau seniai, ten, girdė-

jome, buvo menkesni užderė-
jimai.

Žiema pas mus jau baigiasi,
turėjome tik 3 szalneles ir tai
nedideles, teipgi ir lietaus szį
žiema buvo mažiaus negu ki-
tais metais. Javai gana gra-
žus, sodai labai gražiai žydi,
net linksma gyventi sveikam
ir pavalgiusiam žmogui.

Kaip pradzioje minėjau pas
maną atvažiavo keletas szei-
mynų isz Lietuvos, tai-gi ir
apie juos noriu szį tą paraszy-
ti. Mat jiems teip klojosi
kaip Karkliszkiecziams. Ga-
vau laiszką isz Lietuvos, kad
jau rengiasi iszvažiuoti, ir an-
trą isz Bremen'o, kad jau isz-
plaukia. Pagal maną iszro-
kavimą jie ilgai neatkeliavo
ir po nekuriu laikui asz pra-
dejau rupintiesi ir kas kelios
dienes joti ant paczto laukiant
žinių. 15 Sausio radau laisz-
kelį nuo jų, kad jau visi yra
mieste Rio de Janeiro, bet
daugumas isz jų serga. Jeigu
asz bucziau galėjęs su jeis su-
siraszyti, tai bucziau nevelijęs
ant tų trijų mėnesių ateiti į
Braziliją, nes pas mus mė-
siuose Gruodžio, Sausio ir Va-
sario didžiausi karszcziai ir
apie Rio de Janeiro arba Por-
to Alegro nepratusiam prastai
einasi ir greit apserga, bet ne-
buvo kada susiraszyti. Da-
girdęs, kad jau jie Brazilijoje
ir serga, skubinausi pas ap-
skriczio virszininką pasiklaus-
ti, ką daryti, ir ten man buvo
pasakyta, kad laukeziau kol
visi nepasveiks, nes kiteip isz
ten neiszleisę. Asz įprasziau
savo zento, kad jis, kaipo ver-
telga, tankiai važinėdamas su
reikalais į Porto Alegre, tē-
mytu, ar neras kokių svetim-
szalių, o jeigu su jeis nesusi-
kalbėtu, tai liepiu mano var-
dą ir pravardę paminėti, o ta-
da žinosęs ar mano kraszto
žmonės ar ne. Teip ir atsiti-
ko. Žentas sutiko ant kelio
pulkelį žmonių, kurie, pami-
nėjus mano vardą, jį apipuo-
lė. Žentas davė man žinią te-

legrapu ir asz, toli pasitikęs,
parsigabenau juos pas savę.

Su jų kelione tai teip buvo:
Jie susiderėjo kokį ten vadovą,
o kad tas buvo davatkinu, tai
jam visame tikėjo, bet tas at-
vedęs juos iki Prusų rubežiui
suvedė visus į tvartą kokio
ten savo giminaiczio ir pats
nežinia kur dingo. Jie per-
leido tame tvarte kelias die-
nas, kol žmonės pervedė juos,
bet jie jau nesuspėjo ant to
laivo, ant kurio buvo ketinę
keliuoti ir turėjo ilgai Bre-
men'e laukti kito laivo ir daug
iszsikasztuoti. Galiaus juos
iszleido su tavoriniu laivu, ku-
ris per 6 sanvaites trunkėsi po
visokius miestus Atlantiko pa-
kraszcziuose. Į Rio de Janei-
ro atkeliavo ant Kalėdų, kada
visi buvo užsiemę szventėmis
ir jie neturėjo kur pasidėti,
kol pateko į ateivių namus.
Czion jie pradėjo sirgti ir ta-
po paimti į ligonbutį, kur nu-
mirė mano szvogeris Prancisz-
kus Garszva ir jo brolienė,
Ona Garszvienė. Jiems, kai-
pō žydams, pagal Bibliją, ne-
teko pamatyti palaimintos
Brazilijos žemės. Pr. Garszva
buvo korespondentu „Ukinin-
ko“ ir pasiraszydavo „Titilvi-
kas“.

Kaip asz dziaugiausi po tiek
metų sulaukęs su savo szalies
žmonėmis susieiti! Asz parsig-
gabenau visą 11 ypatų pas sa-
vę; iszemiau nusivedęs pas mus
direktorių visiems popieras ant
kolionijų; nekuriuos laikiau
pas savę mėnesį, o kitus ir po
du mėnesiu. Kuriuos ilgiau
laikiau ir maitinau, tai nuo tų
daugiausiai ir liežiuvių nuken-
tėjau. Man daug sykių teko
po kelias dienas isz eilės jodi-
nėti, apžiurint geresnes kolio-
nijas ir visur iszsikasztuojant,
ir už tai dabar už viską turiu
nukentėti. Jei katras rado
ne teip, kaip buvo pasitikėjęs,
ar jam kas nepatiko, tai asz
vis buvau kaltinamas, jau ne-
kalbant apie kitus liežiuvia-
mus. Gerai priezodis sako:

„kas žirnius valgydamas bur-
ną iszdegė, tai ir per žirnių
eidamas puczia“. Asz vienok
turiu pasakyti, kad kožną, ku-
ris pas maną atkeliuotu, kaip
keletas klausė, kiekvieną pri-
imsiu. Ir dabar laukiu 3 szei-
mynų isz Lietuvos, o vėliaus
vėl atkeliaus 2 ar 3 szeimynos.

Į czion tegul nekeliuoja gir-
tuokliai, pesztukai ir kitoki
niekszai — mes tokių nenori-
me. Teip-gi kurie menkos
sveikatos, tegul į Braziliją ge-
riau neina, nes sunku bus
dirbti ir jeigu papuls į sziltes-
nį orą tai nedalaikys. Turin-
tiejie-gi nors kiek pinigų mu-
sų provincijoje, Rio Grande
do Sul, gali puikias jau isz-
dirbtas ukes nusipirkti, jei
mėgsta ukininkyste užsiimti.
Man, kaip papratus, tai ant
ukės geriausiai patinka gy-
venti.

Kazimieras Maculevicius.

Politiszkos žinios

Amerika. Kaip isz anksto
buvo matyti rinkimai iszėjo
ant naudos republikonų parti-
jos ir jų kandidatas McKinley
gavo da daugiau balsų negu
per rinkimus 1896 m. Repub-
likonams daugiausiai gėlbejo
karė su Ispanais, kadan gi ka-
rei pakilus, daugelyje szakų
iszdarbystės dalykai pasigeri-
no, dirbtuvės parako, szuvių,
kariszkių reikmenų ir daug
kitokių dirbo dieną ir naktį,
kad užsteliačimus atlikti ir re-
publikonai pasinaudojo tuomi,
rodydami kaipo nuopelnus
savo partijos. Daug žmonių
tapo atitraukta nuo visokių
užsiėmimų imant juos kariau-
non, ir jų vietas užėmus ki-
tiems, susimazino skaitlius be-
darbių žmonių, tai-gi republi-
konai ir galėjo girtis, kad
jiems valdant laikai pasigeri-
nė, nors tokiu būdu, jiems rei-
kėtu vis kas keli metai karė su
kvomi nors iszszaukti. Re-
publikonams, paskutinė karė,
isz kurios jie teip mokėjo pa-

sinaudoti ir kurioje daugelis jų szalininkų turėjo progą kuomi nors atsižymėti, per situos rinkimus labai pasisekė ir tai buvo gera mėszerė su kuria jie žmones į savo pusę patraukė, kur McKinley gavo 295 elektoralizskus balsus, Bryan-gi 152. Demokratams daugiausiai užkenkė, kaip ir anais metais į jų platformę (programą) patilpęs niekam netikęs reikalavimas laisvo muszimo sidabro, kurio daugelis gerai ir nesuprato, o republikonai turėjo kuomi gaudinti, ypacz tajį klausimą saviszkai paciszkinant. Demokratai, rods, kad ir įspraudę į savo platformę, klausimą laisvo muszimo sidabro, vienok vėliaus bandė nejudinti, vien užpuldinėjami republikonus už angantį militarizmą ir per jį imperializmą, kuris esąs pavojum respublikai ir konstitucijai t. y. Sav. Valstijų laisvei. Kiek tas jiems gelbėjo, parodką tik užsibaigę rinkimai. Žmonės, nemėgstanti užsiimti draugijiszkais — ekonomiszkais klausimais, mažai paisė, koks pavojus grėšia laisvai szaliai, kuri vedama republikonų, turės užlaikyti didelią kariauną, kaip namieje teip ir ant užimtų salų, kurias amerikonai da negreit apmalszins, teip-gi kad reiks užlaikyti didelę laivynę, kad apginti savo reikalus kitose szaliese ir kad susilyginti su Europos vieszpatystėms. Ukėsams, matyt mažai terupi, jei szalies kasa bus isztusztinama ant kariszkų reikalų ir ant užlaikymo milžiniszkos laivynės, kaip jiems dabar nerupi, jeigu jie moka prie visokių reikalų karės mokeszczius, kuriuos da per keletą metų mokės, ypacz atliekant visokius reikalus, jau nekalbant apie užtrauktą skolą kariaujant su Ispanija ir sziandien iszleidžiamus milijonus ant vedimo karės Pilipinuose ir ant visokių kariszkų prisirengimų. Amerikonai dziaugiasi jeigu jų kariaunai

pasiseka iszkirsti pulkelį gyventojų tolimų salų, kurių gyventojai nęgeisdami nepraszytų sveczijų, malonėtu patys apie savo reikalus rupintiesi. Nors Amerikos gyventojai brangiai apmoka vedimą karės, vis-gi jie dziaugiasi, kad Amerika ima virszų, delto jie ir ant toliaus pavedė valdžią į rankas tos paczios partijos.

Tuojaus po rinkimų, karės ministeris Root, davė žinią gen. McArthur'ui Pilipinuose, kad tas isz visų pajiegu stengtusi pilipinieczius apmalszinti ir ministeris paveda jam pilną valią, prizadant, kad nieks į vedimą karės nesikisz, ir tas, žinoma, saviszkai gali „malszinti“. Kad amerikonom Pilipinuose buvo karszta, parodo tas, kad turėjo gražinti savo kariauną isz Kinų į Pilipinus.

Pietinė Aprika. Burai visai nemislyja pasiduoti anglams, nors tiejie užėmė visas tvirtesnes vietas ir didesnius miestus. Oranijos prezidentas Stein sutaręs su generolais Botha ir Delarey karę vest tolyn be pertrukio. Prez. Stein pietinėje dalyje Oranijos ir sziaurinėje dalyje Kapo kolonijos apsiėmė surinkti 5000 burų tolesniam karės vedimui. Stein tvirtina, kad prez. Kruegeris vis prikals bent kokią Europos vieszpatystę įsikiszi tarpan, ir abi respublikos vėl bus kaip buvę.

Susimusimų buvo keletas. Pas Belfast burai anglus atmuszė atgal. Anglų tapo 9 užmuszti ir 32 suzeisti; tarp užmusztų yra ir kapitonas Le Gallais. 16 angliszkų dragunų pateko į burų rankas, kuriuos nuginklavę burai paleido. Szitoje kovoje tapo užmuszta burų gen. Fourie ir komendantas Frinsloo. Pietinėje Oranijai burai buvo iszviję anglus isz miestelio Philippolis, kur tik atėjus didelei angliszkai kariaunai, pasisekė

burus isz miesto iszvaryti. Pas Bothaville burus sutiko nuokritis; 23 tapo užmuszti, 30 suzeistų ir 100 sugautų tapo su 7 kanoulėms. Anglų tapė užmuszta 3 apicierai ir 4 kareiviai.

Anglija savo kariauną rods gražina namon, nes toji teip nusikamavus, kad nieko negal isztaisyti. Bet į gražinamų vietą renka naujus kareivius teip paczioje Anglijai, kaip ir Aprikos valdybose. Negreit dar anglai pergalės burus.

Rytinė Azija. Tarybos pradėtos su Kiniais gali prasi-traukti, metus arba ir ilgiaus, kadangi patys pasiuntiniai tarp savęs nesusitaiko, ko reikalauti. Paskutinis jų reikalavimas yra maž daug toks: Kinai pastatys Vokietijos užmusztam pasiuntiniui paminklą, vietoje kur jis buvo užmusztas ir nusiųs sanarį ciesoriszkos giminės į Vokietiją perpraszyti ciesorių. Nubaus myriu 11 kunigaikszečių ir žymesnius urėdininkus, kurių vardai taps priduoti. Ateitėje visi urėdininkai, negalintie jie apmalszinti maisztų priesz svetimžemius turės buti atstatomi nuo vietų ir nubaudžiami. Iszkados turi buti visiems pilnai atmokėtos, teip gi ir visi karės karszta. Kinų urėdas vedimui užrubežinės politikos Tsung Li Yamen, esantis po vadovyste keletos ypatų, turi buti panaikintas, ir tą vietą turi užimti ministeris užrubežinių reikalų, kuris už vedimą tos dalies butu atsakyme. Tvirtynės miesto Taku ir kitur pakraszečiuose turi but suardyto. Ciesoriaus atsiszaukimas prieszai maisztininkus turi buti visur iszlipintas per du metu. Įstabiausias dalykas, kad tie, kurių nubaudime myriu reikalauja europiecziai, yra žymiausi Kinų urėdininkai ir genarolai jų kariaunos, kurių rankose yra kariauna ir visa valdžia vieszpatystės, teip gi

ir ciesorius su ciesoriene. Ar jie skubinsis savo galvas atiduoti europiecziams, tai yra klausimas tiktai.

Dalis darbu.

West Baden, Ind. Trijų mylių atokume tapo surasta turingi cino guoliai, kur tiktai deszimta dalis yra acmetama, kaipo netinkanti. Trum-pam laike taps parengtos kasyklos.

New York. Straikas cigarų darbininkų firmos Kerbs, Wertheimer & Schiffer pasibaigė. Darbdaviai sutiko ant darbininkų reikalavių. Straikierių buvo 2,500.

Pittsburg, Pa. 8000 straikierių dviejose gelezies liejinyecziose sugryzo prie darbo.

Ogdensburg, N. Y. Rutland Line Terminal Co. paleido vieną darbininką, užką sustraikavo visi kiti darbininkai prie perkrovimo javų, reikalaudami priėmimo atgal.

Washington, D. C. Czion atsibuvo susivaziavimas pasiuntinių „American Federation of Labor“, kur tape nutarta, kad visi metolų darbininkai turi gauti lygias algas ir dirbti tiktai 8 valandas. Prie tojo susivienijimo priguli į 300,000 draugų.

West Springfield, Mass. Czion sustraikavo visi kalviai kalvėse Boston & Albany gelzkelio ir nepasiduosę, kol nebus užganėdinti jų reikalavimai.

Joliet, Ill. McKenna gelezies liejinyeczia tapo uždaryta dėl stokos užpraszymų ir 300 darbininkų liko be darbo.

Millinocket, Me. Didžiausia ant svieto popieros dirbtuvė, kuri kasztavo \$4,000,000, pradėjo dirbti, kur 700 darbininkų gavo darbą. Per dieną padaro 250 tonų popieros dėl laikraszečių.

Scranton, Pa. D. & H. Coal Co. savo darbininkams

ant Green Ridge pakėlė algas ant 10%.

Freeland, Pa. Vietiniame szilkų pabrūke sustrai-kavo visos merginos. Ant darb-davių paliepimo policija su-aresztavojo straiiko agitatorkos.

Hazleton, Pa. Kasyklų Coxe Bros sustrai-kavo visi kalviai reikalaudami pa-kėlimo ant 10% algos, ką kom-panija ir iszpildė.

Piqua, Ohio. Piqua Rolling Mill po 3 dienų stovė-jimo vėl pradėjo dirbti, kur 300 darbininkų gavo darbą.

Ashley, Pa. Czion sustrai-kavo vietinių kasyklų kalvių pagelbininkai, reika-laudami pakėlimo algų ant 10%.

Grindston, Pa. Dar-bai minksztųjų anglių kasyk-lose eina silpnai; dirba vos 2-3 dienas per sanvaite.

Petros, Tenn. Kal-nakasių straiikas pasibaigė ant naudos straiikierių. Kompani-ja visus jų reikalavimus isz-pildė.

Kietųjų anglių apielinkėse straiikai tulose vietose atsikar-tojo, nes kompanijos nepildė sutarimų, kokius pirmiaus pa-darė su straiikieriais.

Isz Amerikos.

\$ 250,000,000.

Joel Blair isz Forth Worth, Texas, apskundė 25 didztur-czius reikalaudamas atlygini-mo \$250,000,000. Anie didz-turcziai neteisingai prisicke, kad Blair yra sumiszusio pro-to ir ji teip ikiszo į beprotna-mį, kad pasisavinti jo turtus. Blair beprotnamyje iszbuvo du metu, isz kur jam pasiseke pabėgti.

Grazi pagelba.

Johnstown, Pa. neseniai nu-mirė Frank Williams, kuris uzraszė \$300,000 Lehigh uni-versitetui. Tiejie pinigai turi but vartojami vien paszalpai studentų, gerai mokinancziusi, kurie neįstengia apsimokėti.

Studentai vienok turi gražinti tuos pinigus pabaigę mokslą ir prasigyvenę isz profesijos.

Vos surado paczia.

Vienas ateivys isz Lenkijos pirm 10 metų užsipelnęs ne-kiek pinigų nusipirko farma netoli Camden, N. J. ir norėjo parsigabenti savo paczia. Ki-tas, turbūt jo geras draugas, susimislyjo iszkirsti anam szpo-lą paverziant paczia. Vardan tikrojo vyro nusiuntė anai mo-teriszkliai laivakortę ir toji at-keliavo pas jį į Yatesville, Pa. kur juodu ir apsivedė, nes pri-gavikas tvirtino, kad jos pir-masis vyras yra jau numiręs. Laiszkais, tikrasis vyras, nieko neatsiekdamas iszkeliavo Eu-ropon parsigabenti paczia, kur isztyrė visą nusidavimą. Su-gryžęs atgal paėmė policijantą ir nuvyko pas savo apgaviką. Moteriszklė pamacziusi pirmąjį savo vyrą, metėsi į jo glėbį o jis vėl į jos. Apgaviką suaresz-tavojo. Moteriszklė su tuo pri-gaviku gražiai gyveno ir buvo sulaukusi du kudikiu, kurių prigavikas nenorėjo leisti su motina sykiu, bet toji jų nepa-liko ir iszvažiavo su pirmuoju vyru.

Boikotuoja kunigus.

Mieste Topeka, Kans. de-mokratų partijos vadovai ir zymesni ukėnai pradėjo dar-buotiesi, kad susivienyjus boi-kotuoti miesto kunigus ir baž-nyczias. Mat kunigai viską darė kad „sumusztį“ du vieti-niu kandidatu, kuriuodu rėmė karcziamninkai ir girtuokliai. Kunigai nedėlioje priesz rin-kimus kuone visose bažnyczio-se isz pamokslinyczių kalbėjo vien tik apie politiką, net ir maldas atlaike priesz „Whis-key candidates“, kad tik jiems nepasisektų. Nepaisant maldų girtuoklių kandidatai iszrink-tais tapo ir dabar nori kuni-gams atlyginti; jie tveria „Su-sivienyjimo bažnyczia“, kad neturėti nieko su kitomis baž-

nycziomis, kurių kunigai vie-toje skelbti „Dievo zodį“ į gir-tavimo politiką maiszosi.

Keistas atsitikimas.

Tuloje avalinės dirbtuvėje, vakarinėse vaistijose, negalint atidaryti geležinę kasą, kny-gų vedėjas ir inžinierius dirbtuvės užsimanė su karboline rugsz-czia ir elektra iszdeginti spina. Per kelias adynas jiedu dirbo pasimainydami, laikant elek-triszklą dratą ir rugsztį ir ken-cziant blizgėjimą elektros. Pa-baigus darbą jiedu skundėsi esą apsvaigę ir turį galvos skaudėjimą, kuris kas valanda didinosi. Galiaus abudu ap-jako ir daktarai negalį pagel-bėti, kadan gi elektros blizgė-jimas visai matymą sugadino.

Sniegas ir pusnys.

New Yorko ir rytinėse vals-tijose praėjusę pėtnyczia siau-tė didelė pusnis. Trukiai po keletą valandų susivėlino o tarp Johnstown ir Gloversvil-le gelzkelio liko trukiai pus-nynuose klaksoti, nes tiejie buvo vietomis 12 pėdų augsz-ti. Abelnai sniego nupuolė apie 7 colius. Teip gi sniegas su szalcziu pasirodė Michigane ir Minnesotai.

Nelaimės.

Mahanoy City, Pa. kasyklo-se Buck Mountain užsidegė gazai, kur 3 kalnakasiai smer-tį rado ir apie 22 apdeginti ta-po.

Pas Yarmouth, Naujoi Sko-tijoi, vanduo iszmetė 32 sken-duolius, kurie prigėrė susimu-szus garlaiviui „City of Monticello“. Viso iszsigelbėjo tik 4 žmonės.

Bostone nuskendo laivas „Myra B. Weaver“ o kartu ir 6 jurininkai.

Ugnys.

Albany, N. Y. sudegė cuk-riaus pabrikas firmos Kreis-cher'io ir spaustuvė „Press Kniekerbocker Express“, kur iszkados pasidarė ant \$135,

000.

Biloxi, Miss. iszdegė visas miestelis, kur iszkados pasida-rė ant \$300,000.

Lowell, Mass. sudegė alaus leidinyczia firmos „Harvard Brewing Co. kur iszkados pa-sidarė ant \$75,000.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Westville, Ill. Ant 31 d.

Spalio mes buvome užsikvietę Dr. J. Szliupą su prakalbomis. Mus klebonas, K. Ambrazaitis, dagirdęs, visą pamokslą mus prakalboms paszventė, ir už-baigdamas praneszė žmonėms, kad atvažiavęs Szliupas isz-griausęs Westvillės bažnyczia isz pamatų. Baisioji diena prisiartino. Žmonės pradėjo rinktis: vieni ant prakalbų, kiti pamatyti patį Dr. Szliupą, kas jis per vienas ir kaip jis galėsęs bažnyczia sugriauti, kiti norėjo pažiurėti kaip griaus bažnyczia, kiti vėl, kad isz paskutinųjų ginti savo baž-nytelę nuo sugriovimo, ir teip veik visi lietuviai tą vakarą susirinko. Klebonas dagirdęs kad jau Dr. Szliupas atvažia-vo, sekdamas kun. Szedvydį nubėgo į policiją, meldamas sustabdyti prakalbas, bet czio-nai nerado tokio Corcorano kaip Pittstone.

Pirmsėdziui, p. A. Apanai-cziui, atidarius susirinkimą, ir pradėjus Dr. Szliupui kal-bėti, susirinkusiejie delnų plo-jimais pasveikino jį. Dakta-ras padėkavojęs už meilų pri-ėmimą, paskiaus kalbėjo apie lietuvų tautą: isz kur ji pa-eina, apie gyvenimą mus pra-tėvių Mažojoje Azijoje, apie jų vargus ir keliones isz vie-nos vietos į kitą, kolei jie ga-liaus atsudurė dabartinėje Lie-tuvoje. Kalbėtojas placziai pasakojo apie praeitę Lietuvos iki ji papuolė po valdzia carų. Toliaus perėjo ant mūsų gy-venimo Suv. Valstijose, nuro-dydams, kad mes czionai nesi-rupiname apie savę ir vietoje

darbuotiesi, girtuokliaujame ir visokias niekystes provijame. Ragino draugystes įsitaistyti knygynus, parsitraukti gerų knygų ir pamokinančių laikraszczių, nes tik per skaitymą galima apsiszviesti ir suprasti kaip gyvenime elgtis reikia. Paskui placziai kalbėjo apie padėjimą darbininkų luomos, kaip ją apsuka visoki politikieriai su savo gerais velyjimais, kaip republikonai su demokratais žada vieni žakus aukso, kiti sidabro, kolei juos neiszrenki, bet juos iszrinkus darbininkai netik ką neturi aukso nei sidabro, bet darbų negali gauti ir valgyti neturi ką. Taigi ragino pamesti tuos zadėtojus visokių gerumų ir atiduoti savo balsus už darbininkų partiją, kuri isztrauks darbo žmones isz nasrų kapitalizmo ir jų buvį pagerins. Baigdamas, ragino susirinkusius nors kiek paaukauti ant kankintinių už lietuystę, ant ko tapo surinkta \$2,77.

Kada žmonės parėję namon, papasakojo savo moterims, kaip „Szliupas bažnytėlę griovė“, tos apgailistavo, kad klausydamos gazdinimų ir lie žiuvių nėjo ant prakalbų, kur butu galėjusios ką nors gero iszgirsti ir klausinėjo, ar Dr. Szliupas nekalbės ir kitą vakarą. Mes tą girdėdami maldavome daktarą, kad pasiliktu ir ant kito vakaro, ką jis ir padarė.

Kitą vakarą, nors ir ant greito suszaukėme, vyrų ir moterių priėjo pilna sālė. Dr. Szliupas kalbėjo apie mokslą, kada jis prasidėjo, kaip jis plėtojosi ir kilo augstyn, o su juomi ir žmonija; aiskino placziai apie žemę ir dangiszkus kunus. Vėliaus apie mus paczių gyvenimą, ilgiaus kalbėjo apie moterių padėjimą ir kaip mes stovėtume, jeigu mus moterys butu apszviestesnės. Ragino moteris tverti draugystes ir lavintiesi skaityme ir moks-

luose.

Ant kiek Dr. Szliupo kalbos patiko, galima spręsti pagal kalbas žmonių, kurie sako: „Jeigu mes butume turėję Amerikoje kelis tokius Szliupus, tai sziądieną, butume kitaip stovėję“. *Socijalistas.*

E. St. Louis, Ill. Kaip yra žinoma, mus lietuvius visur ir visuomet geriausiai galima pertikrinti su degtine arba alum, tai-gi teip ir ezion buvo priesz rinkimus Suv. Valstijų prezidento.

31 d. Spalio buvo susirinkimas demokratų saliune pas S. Joci, kur kalbėtoju, apart F. J. Kern, demokratų kandidato ir kitų angliszkų politikierių, buvo lenkas, kokis ten N. L. Piotrowski isz Chicagos, kad tik geriaus savo partiją įgirti Lietuvių suėjo daug, nes demokratai buvo pažadėję mus miestelio lietuviams keletą baczkuczių alaus. Pasirodė, kad alaus buvo per mažai, nes neužteko visiems ir kurie nesigrudo, tai visai negavo, todėl laukė, kaip republikonai pasirodys (kiek duos alaus).

2 d. Lapkriczio republikonai isz tikrųjų parodė kuomi jie yra, nes davė tiek alaus, kad lietuviams besilinksmiant nei iszaiszkinių nei kalbėtojų nereikėjo. Mus lietuviu tuojaus persiludijo ir nutarė, kad republikonų partija yra geriausia, nes ji alaus daugiaus duoda ir esanti vienatinė partija, kuri lietuviams „dziegorėlius uzkabins“; ji laikanti daug kariaunos ir per tai daugeliui žmonių darbą duodanti, nes kurie tarnauja kariaunoje, tiems algas moka, o szejp kur tie bėdžiuliai pasidėtu? — isz bado numirtu, o sziądien ir teip į dirbtuves netelpa visi dirbt norintieji darbininkai. McKinley užkariavęs daug žemių, padidinęs Ameriką, darbų daug busę, o pinigų tai kaip vėjo.... McKinley sutvėręs unijas, kad

straikas kur yra, nesiuozcia milicijos, kad straikierius iszszaudyti.... Už tokias geradarystes mus miestelio lietuviu sutarė duoti balsą už McKinley, tardami: „Jis ne tik daug gero daro, bet da ir alaus užpundijo, juk tai reikėtu ir susigėsti už jį nebalsavus“.

Kada mus lietuviszki darbininkai susipras ir nesiduos savę apgaudinėti su alum, bet koznas duos savo balsą už socijalistiszką darbininkų partiją arba pats už save. *J. J. R.*

Glen Lyon, Pa. Skaitant korespondenciją isz Wm. Penn. 44 num. „Vienybės“ apie ten laikytas prakalbas neva dėl Susiv. agitacijos, užėjo man ant mislies žiuponaitės Matulaicziutės deklemacija per seimą, kurios tokią pradžia: Ojezyzna dėl jusų tai žodis tiktai Be dvasios, kaip žaislas dėl vaiko! Tėvų iszsigimę be ženkle vardai Szeszėliai užklydę lik laiko!...

Garbus kalbėtojai Wm. Penn. kalbėjo, rodosi, visai be apsimislyjimo užgaudami 15 Seimą. Visai nenorėdams užgauti kalbėtojų turiu szypstosi, kad Susivienijimas isz tautiszkų vėzių kreipiamas yra į katalikiszkas. Jug Susiv. neturi mierio griauti katalikystės ir užtenka, kad bile lietuvis prie jo priguli, nekludant nei vieno tikėjimiskų persitikrinimų arba pažvalgų. Tik szitoje pakraipoje arba vėzese Susiv. pakilo iki sziądieniszko laipto ir kam vėl Susiv. gramzdyti žemyn sėjant nesutikimus dėlei tikėjimiskų pažvalgų? Isz praktikos galima pasimokinti ir matyti, koks kelias yra geriausias dėl pakelimo Susiv. ir patraukimo visų lietuvių. Kada Susiv.ėjo ranka rankon su Liet. Mokslo Draugyste, ar netada tiktai pasikelė augstyn? ir paskui padarius Susiv. katalikiszku tiktai, ar jis neseke Mokslo Draugystę eidams žemyn? Kad iszgelbėti Susiv.

nuo isznykimo, ar nesugryžta vėl atgal, kur buvo pirmiaus, kadaėjo iszvien su Liet. Mokslo Draugyste? Ar ne teip? Kam vėl gryžti ten, isz kur su vargu vos iszeita? Matant, kad dabartinė Susiv. pakraipa yra atsakancziausia dėl jo augimo, kam ją kreipti ten, kur nesitikima nieko naudos? Man rodosi turi buti visi užganėdinti, jeigu tik Susiv. bujoja ir pakakina bent vidutiniszkai visų reikalavimus? Jeigu kas yra Susiv. negerai, tai stengkimės tą pataisyti, bet nesugriauti.

Asz meldžiu guod kalbėtojų pasiziurėti į Susiv. zenklelius ir patį veluką, kurį matė ant seimo, kokia jų spalva: tautiszka-lietuviszka, ar katalikiszka? Ką zenklina ir raišdės ant zenklelių S. L. A., o ne S. L. K.? Ant veluko macziau paraszą teipgi tiktai „Susivienijimas Liet. Amerikoje“ ir jo spalva teipgi lietuviszka, o ne katalikiszka. Susiv. Centraliszkas komitetas turi užginti tokius nesutikimus platinti ir neklusant, paszalinti tokius erzintojus isz mūsų Susiv. organizacijos, nes jie tik iszkadą daro.

Juozas Anskis.

Brooklyn, N. Y. 4 d. Lapkriczio buvo susirinkimas kareiviszkos draugystės D. L. K. Vytauto, svetainėje A. Mueller'io ant Hudson Ave, kur apart savo reikalų buvo laikytos ir prakalbos.

Draugystės virszininkas S. Kraujutaitis kalbėjo apie draugysczių naudingumą, velydamas visiems risztis į draugystes, draugystėms vėl daugiaus pasidaruoti dėl savo tautos labo, ne vien žodžiu bet pinigiszkai. Kalbėtojas vėlijo visoms kareiviszkoms draugystėms susivienyti į vieną organizaciją, kaip tai kitos tautos turi yvairias organizacijas, ar tai kareiviszkas, ar giminastiszkas

ir tt., o isz vien einant, daugiau galima butų ką nuveikti. Toliaus ragino žmones prie skaitymo laikraszečių ir geresnių knygų, kad apsiszviesti.

P. K. Micziulis, kalbėjo apie vargingą padėjimą lietuvių tautos, kada ji neszé baudžia vos jungą, kaip ir dabar po valdzia Maskolijos, kur ji kenčia persekiojimus, nurodydams naikinimą lietuvių tautos ir kanczias mus brolių isztremtų į gilumą Maskolijos. Jis velijo uzdėti fondą lietuviszkos literaturos, kuris atliktu milžiniską darbą gyvenime lietuvių tautos, o kurį turētu remti visos lietuviszkos draugystės. Tas draugams, matyt, patiko, nes gausiai plojo delnais ir nekurie szaukė: „ura! tegyvuoja raszliavos fondas ir lietuviszka tauta.

Po kalbų K. Micziulis skaitė draugystės konstituciją, kad galutinai paziurėti ir apsvaryti pirmiau negu į spaudą pa duoti. Konstitucijoj tapo įdėtas skirsnis kas link raszliavos fondo, kad koznas sanarys mokės po 4 ct. ant mėnesio ir pasirodė, kad nei vieno prieszingo tam nesirado, ir visi noriai tą skirsnį į konstituciją priėmė.

Visi lietuviai ir lietuviszkos draugystės privalo szelpti fondą lietuviszkos literaturos, teip, kaip mus kareiviszkoji D. L. K. Vytauto, kadangi visi isz vien dirbdami ir aukas dedami, galėsime daug ant tautiszkos dirvos nuveikti.

K. Micziulis.

Spring Valley, Ill. 2 ir 3 dieną Lapriczio lankėsi mūsų mieste Dr. J. Szliupas su prakalbomis. Vyrų buvo prisirinkę pusėtinai, o moterių menkai, nors buvo ir jos uzkviestos.

Dr. Szliupas savo kalboje nurodė svarbias permainas dėjose žmonijos, pasikėlimą ir nupuoliną yvairių tautų bei priezastis to. Kalbėdamas apie Lietuvą, pasakojo ką mūsų bocziai yra pergyvenę, kaip

juos visi isz visų szalių teriojo, o vėliaus, papuolus po valdzia lenkų, mus žmonės budavę ant szunų mainomi, arba pardavinėjami turkams ar totoriams į verguvs, kurie mus seseris pirkdavo savę per paczias, o mūsų broliai su atimtu vyriskumu, turėdavo jų paczias daboti. Ilgoje kalboje daktaras nurodė kylanczią atmainą vien tik per mokslą, kuris, pasidėkavojant iszradi mui spaudos per Joną Gutenbergą, tapo visiems prieinama, o per mokslą ir skaitymą pakilo visokios szakos kulturos.

Antrą vakarą buvo daugiau susirinkusių, vyrų ir moterių, kaip vietinių, teip ir isz aplinkinių miestelių. Pirmiausiai kalbėjo H. C. Perry socialdemokratiszkas kandidatas ant gubernatoriaus valstijos Illinois. Dr. Szliupas ragino visus prie apsiszvietimo nurodydamas naudingumą mokslo.

Klausytojai tapo visiszkai užganedinti isz Dr. Szliupo prakalbų, nors priesz jo atvažiavimą buvo visokių kalbų, ir tuli drauge su kun. Servetka stengėsi viską daryti, kad tik prakalbas paardyti.

Albinas Jokubka.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

No. 23 T. M. D. kuopa Cleveland Ohio. naujai prisiraszė:

997 J. Petraitis -60

998 K. Jankauckas -60

999 V. Genutis -60

1000 P. Vaiszvila -60

No. 21 T. M. D. kuopa Westvilles, Ill. naujai prisiraszė:

1001 J. Jurkneviczius -60

1002 Petr. Jurknevicziutė -60

1003 J. Pecziukaitis -60

No. 19 T. M. D. kuopa Chicago, Ill. naujai prisiraszė:

1004 Jonas Montvila -60

1005 J. Mockus -60

No. 24 T. M. D. kuopa Nashua N. H. naujai prisiraszė:

1006 J. Sedleviczia -60

1007 St. Plokscis -60

1008 T. Bakanauckas -60

1009 Kar. Gaidys -60

1010 K. Grigas -60

1011 J. Tamuleviczia -60

1012 M. Meszkinis -60

No. 25 T. M. D. kuopa Pittsburgh Pa. naujai prisiraszė:

1013 A. Storulis -60

1014 Pr. Viakteris -25

1015 Step. Zilaitis -60

1016 A. Rauklis -60

1017 A. Buceviczia -60

1018 T. Dulskis -60

D a m o k e j o m e t i n e .

J. Bylsinas -50

Pr. Breksztas -30

A. Veczkiš -30

A. Kasparaitis -25

No. 3 T. M. D. kuopa Plymouth, Pa. užsimokėjo:

1019 A. Szidlauckas -60

1020 A. Mackeviczia -60

A. Adzgauckas -60

V. Dzedolikas \$1,80

S. Bielis -60

P. Mikolainis -60

J. Gudaitis -60

A. Tamosziunas -60

J. Staskeviczia -60

Dr. J. T. Želviene -90

J. J. Pauksztis -60

K. Brazis -60

M. Alyta -60

Pr. Runkeviczia

Fort Mott, Salem, N. J. -60

No. 4 T. M. D. kuopa New York City, naujai prisiraszė:

1021 S. Kraujutaitis -30

No. 30 T. M. D. kuopa Thorp, Wis. naujai prisiraszė:

1022 Jonas Szimkeviczia -60

Chicago, Ill. A. Olszevskis \$1,00

Sekret. A. Ilgunas.

Ką turi žinoti darbininkai?

(Pagal „Svoboda“.)

Mums lietuviams darbininkams prastai ėjosi Lietuvoje. Apie tuos, kurie yra samdomi ant visų metų, nėr ką nė kalbėti, bet nors trumpai paziurėsime į gyvenimą kitų, kurie, kaip sakoma, da turi isz ko gyventi. Padėjimas ukininkų kas kart eina blogyn: derlin-

gumas dirbamos žemės kas kart mažinasi, priaugancziogi gentkartė didinasi ir ukę tankiai prisieina pasidalinti, arba pavesti vienam, kuris turi at-mokėti kitiems ir tai tankiai tiek, kad jis bemokėdamas nūgyvena. Ukininkus, apart daly, labjausiai baigia mokesčiai ant mokeszių, kokius valdzia užkrauja ir jie kas kart labjaus paskęsta skolose, isz kurių jau jokio iszėjimo nėra. Jie skursta ir skundziasi ant savo vargų, bet tas mažai ką gelbsti. Daugelis tenai tik ir rupinasi, kad kuogreicziau atsikratyti nuo visų vargų ir traukti kitur laimės jieszkoti — į Ameriką. Žmogaus, gyvenanczio da skurdziaus ant sklypelio žemės, arba paprasto darbininko tai visa mislis ir pastangos, kad kuomi veikiau-siai isz savo szalies iszsineszinti. Bet ir czionai, Amerikoje, labai tankiai nerandame tokio rojaus, kokio tikėjomės kaip mums Lietuvoj gyvenant isz-rodė.

Mes atkeliavę į szią szalį isz syk atsirandame tarpe visai kitokių apystovų, tarp kurių gyvenome pirmiaus, szalyje su kitokiais surėdymais, su sveti-ma kalba, tai gi nėra ką nei stebėtis, kad ilgai nenuvokėm kur kreiptis ir už ko geriaus stvertis ir visai nežinojom kaip rupintiesi apie savę ir savo reikalus. Laikui bėgant viens ar kits bandėm už ko nors stvertiesi, kuomi nors užsiimti, bet dauguma mito vien isz savo rankų darbo. Kad czionai, Amerikoje, reikalams kas kart blogyn einant mes tą ir atjautėm, vienok nežinojom kas per priezastis yra, kur, blogai esant, reiktu kreiptis ir ką daryti.

Mums ilgai reikėjo darbuotiesi ant tautiszkos dirvos, kolei suprotom, kad esame lietu-viai, o ne „paliokai“ arba „mus vieros“ kaip kad savę vadindavom, ir kol patys pradėjom apie savo reikalus rupintiesi. Dabar reikės gerokai pasidar-

buoti ant politizkos dirvos, kol suprasime, kad mes kaip darbininkai esame skirtinga luoma nuo kitų, turinti visai kitokius reikalus, negu kitos luomos, kraunancijos sau turtus ir turincijos savo rankose valdžią ir galybę, pasidėkavojant išnaudojimui, ir kvailinimui visų darbininkų. Sziandien jau ir labai laikas suprasti kad mums neužtenka vadintis republikonais arba demokratais, gelbėti savo balsais įgauti jiems valdžią ir galybę ir lukuriuoti ar jie neiszmės mums kiek trupinių, kurie nuo jų atlieka. Mes turime pažinti savo padėjimą ir pradėti patys rupintis apie savę, paimti valdžią į savo rankas, — tada tikta sulauksime gerovės, kaip darbuosimės patys, nelaukdami kad mums viską atliktu kiti, kuriems tik jų reikalai rūpi, o ne mūsų.

Kas tai yra darbininkas? koki jo prietiki priė darbavęjų? kaip kitiems darbininkams einasi? koks jų gyvenimas? tiesos? ko reikalauja šių dienų darbininkai? kokiū būdu darbininkai nori pagerinti savo būvį ir praszalinti daugelį neteisngumų? ir t.t. — tai vis yra klausimai, kurie daugeliui mūsų žmonių visiszkai nerūpi, tarytum tai būtų pasakos apie geležinį vilką, su kuriom neuzsimoka nei galvą sau dziovinti. Mes norime tuos klausimus aiszkinti, kad nors kiek prablavinti savo nežinę kadan gi mes, lietuviai, Amerikoje tik darbininkai esam, ir kaip toki turime suprasti savo padėjimą ir apystovas, tarp kurių gyvename, nes tik gerai suprasdami savo reikalus ir vienybėje ir sutikime visi eidami isz vien, galėsime savo būvį pagerinti.

I.

Kapitalas ir darbas

Kaip sziandieninė draugija padalinta? Suiandieninė draugija dalinasi ant vafgszų ir tur-

tingų, ant alinamųjų ir alintųjų. Priė varguolių priguli darbininkai, amatninkai ir kaimiečiai. Priė turtingųjų pabrikantai, kapitalistai ir žemvaldziai, savininkai didelių žemės plotų.

Ką darbininkas ir kaimietis savo darbu padaro? Darbininkas ir kaimietis viską iszdirba, teip, kad be jų darbo jokia draugija negalėtu užsilaikyti. Viskas remesi ant darbo darbininko. Darbininkai stato namus ir rumus, iszveda geležinkelius, iszdirba reikalingus daiktus priė gyvenimo, o kaimietis dirbo žemę, kad visiems nepritraktu duonos, daržovių ir t.t. Vienu žodžiu ant ko nepaziuresime, vis yra darbu darbininko ar kaimiečio.

Kuomi darbininkas yra, o kuomi turėtu buti? Darbininkas ir kaimietis, nepaisant to, kad jie iszdirba viską kas tik yra reikalingo dėl draugijos, yra labjausiai paniekintais ir nuskriaustais. Murininkas, kuris rumus stato, neturi kur gyventi; kurpius apsiavęs sudriskusioms korpėms; angliakasys, kuris kasa juodąjį aukšą, žiemą neturi kuomi savo grintelės prisizdyti; ukininkas, kuris gamina kitiems maistą pats vos szejp teip maitinasi. Vienu žodžiu dirbantieji žmonės daugiausiai pakelia skurdo ir slogų. Kur nepaziuresim, visur pamatysim sunykimą ir vargingumą tarp darbininkų, o pasitūrėjimą ir perteklių pas dykaduonius, tai yra didzturcius, pabrikantus ir dvarponius. Darbininkų yra nesuskaitoma minia o dykaduonių tik saujalė, bet jie vis gi pataiko tą dideję minią alinti ir sau turtus kranti, kuomet darbininkams tik vėjas apie ausis szvilpia.

Kodėl teip yra? Už tai kad ne visi žmonės, tik sauja kapitalistų valdo turtus ir įrankius darbo. Didzturciai yra užgrobę į savo rankas maszinas,

dirbtuves, kasyklas, geležinkelius, žemę ir t.t. Tas viskas turėtu buti turtu visos szalies gyventojų lygiai ir pelnas eiti ant naudos visų žmonių; dabar gi saujalė alindama ir skriausakomus turtus, kuriuos iszmėto, besitrancydama po svetimą szalis. Jei kas iszrado naują masziną ar kokį kitą iszradimą, kaipitalistai tuoju pataika į savo rankas paimti ir tą panaudoti prieszai darbininkus. Maszinos ir visoki iszradimai vietoje pagerinti darbininkų būvį atliekant dalį jų sunkaus darbo, budami rankose keletos piniguczių, o ne visuomenės, tik apsunkina, atima daugeliui darbą ir padidina armiją darbo jieszkotojų. Darbininkas nieko daugiau neturi, kaip tik dvi rankas į darbą.

Ar galima dirbant ir czėdijant pralobti? Gal seniau teip ir galėjo buti, bet ta geroji gadynė jau seniai yra praėjusi. Sziandieną, kaip matome, kas kart yra sunkiaus ir nelabai yra isz ko czėdyti. Tuli, neva darbininkų globėjai, mokina: dirbk ir melskis, dirbk ir czėdyk o tau bus geriau! Darbininkas dirba ir dirba, net jo akys vercziasi, czėdija net aldamas, o vargas neina mažyn, bet vis didinasi. Paziurekime ant ukininkų Lietuvoje ar jie nedirba nuo saulėtekos iki saulėleidai, tankiausiai prakaitu apsipylę? Ir ką jie isz to turi? Jų gyvenimas kas kart eina menkyn, žydai už palukius ir skolas, o valdzia už mokeszczius terioja ir iszparduoda ir tu žmogeli eik sau į platuį svietaį Angliją ar Braziliją, kur lengviau galėsi dasigauti, arba parsiduok dovanai kokiam kapitalistui. Dirbk ir melskis! Dievo praszykie, rankas sudėjęs nesėdėk — mokina mus. Ar gi mūsų žmonės nėra dievuoti? Ar lietuviai nėra dievuotesni už daugelį kitų tautų? Kodėl jiems da blogiaus už

kitus einasi? Paziurekime į bažnyczias, ką jose rasime ar varguolius darbininkus ar didzturcius? Kas stato bažnyczias ir užlaiko kunigus? Meldziasi žmogelis, bet kaip skurdo pirmiau, teip ir toliaus menkai sekasi ir jis nei nepamislyja, kad czion ko kito reikėtu.

(Toliaus bus.)

Naujos knygos.

Vanduo ant žemės, po žeme ir virszuje žemės. Rusiszkai paraszė Rubakin's. Vertė Drugys. Chicago, Ill. Spauda „Lietuvos“ 1900. Su paveikslais. Puslapių 33.

Yra tai jau penkta knygutė iszleista „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kurios sanariai ją gauna dovanai. Turinys knygutės yra labai akyvas, parodantis žodyje ir paveiksle vandens keliones ore, ant žemės ir po žeme. Žodžiu, apraszta knygutėje vandens darbai, kas kiekvienam bus akyva perskaityti ir tai dažinoti, ką vanduo atlieka.

Jau senai buvo garsinta, kad sanariai prisiraszanti prie T. M. D. iki naujų metų ir užsimokėdami sykiu 60 ct. gaus visus T. M. D. iszleidimus, kurie perkant kasztuoja arti dolerio, ką paskui prisiraszęs, o norėdams visas knygeles turėti, turės brangiaus užmokėti, negu mokesztį sanarystės. Taigi lietuviai pasinaudokite isz tos progos ir kiek iszgalėdami platinkite tarp žmonių tą žinią, kuri naudinga T. M. D. ir jos sanariams.

Catalogue des livres lithuaniens imprimés de 1864 a 1899 hors de Russie ou les impressions lithuaniennes sont interdites. Paris, imprimerie Adolphe Reiff 1900. Puslapių 28.

Szitas kataliogas tapo iszleistas prancuziszkioje kalboje dėl dalinimo aplankantiems lietuviszką skyrių visaszvietinė.

je parodoje Paryžiuje. Dalinti vieszai tuos katalogus vienok buvo negalima ir jie tapo dalinami slaptai.

Kataloge knygos yra pasiskirtos į klisas, bet klasifikatoriai, matyt, nepažindami knygu turinio, tulas sukeitė. Ir teip: Knygutė „Bites“ pagal Pisarevą (pusl. 22) priskaitytos prie ukiszkių knygu, kur turėjo tilpti tarp politiškos ekonomijos ir socializmo skyrius. „Lietuvizkas Sziupinys“, abi dalys, padėtos tarp visokių knygu, o turėjo būti tarp poezijos. „Svaras juokų“ ir „Mainierys ir Leberys“ yra originalizski rasztai, o priskaityti prie verstų isz kitų kalbų. „Už ką lenkams turime būti dėkingi arba nedėkingi“ priskaityta p. Szernui, kada toji knygelė yra paraszyta p. Nerio. Matyt, kad katalogas buvo raszomas neturint po ranka knygos, tik tai isz paduoto užvardžio, dėlto nebuvo galima žinoti knygos turinio ir dėlto nusidavė apkeitimas.

Lietuvos Ukininkų Kalendorius ant metų 1901. Vilniuje 1900. Spauda ir iszdas Juozapo Zavadzkiego. Puspilpių (su apgarsinimais) 80.

Szitame kalendoriuje visa kalendorizkoji dalis, svarbesni atsitikimai, meturgiai, paczto taisyklės, tas pats ką ir „Sargiečių“ Ukiszkamjam kalendoriuje. Isz „Sargiečių“ kalendoriaus perspaudinta „Naudingos patarmės kun. Kneipo“, „Lietuviai, mokekite lietuviszškai raszyti!“ Kiti straipsniai ar tai ukisekos italpos, ar tai eilės ir pasakaitės perspaudinta isz „Ukininko“, „Tėvynės Sargo“ ir kitų, jau seniaus spaudintų rasztų. Szitas darbas vokiečių—spaustuvninkų, kad turėti ką lietuviams pardavinėti. Kurie nori turėti pasiskaitymų, tai sziam kalendoriuje ras daugiaus negu „Sargiečių“ kalendoriuje, ypacz eilių ir pasakaitių. Kalendoriuje yra rinkius lie-

tuviszkų priežodžių, teipgi perspaudinta „Ukininko“ iszleista knygutė „Džiova ir kaip tos ligos apsisaugoti“, nepaminėta vienok keno paraszyta.

Isz visur.

Maskolijoi tapo uždėtas muitas ant gelžkelio tikiety pradant nuo dviejų rublių, ir ant užrubežinių paszportų, iszko valdzia tikisi surinkti į 225,000 rublių ant naudos Raudonojo Kryžiaus draugystės.

Tarp Offenbach ir Frankfurto, Vokietijoi, susimuszė du keleivių trukiai ir nuo eksplozijos gazo indų užsidegė. 8 žmonės tapo užmuszti ir į 30 sužeista.

Berlyno universitetą lankė 371 studentė, tarp kurių yra 31 amerikone.

Stetine, Vokietijoi, benugriaujant vieną seną murą, iszvirtus siena užmuszė 5 žmones ir tiek jau sužeidė.

Galicijoi, arti Boryslaw'o, miszke karvė rado 3 metų nubadėjusį vaiką. Karvė pas vaiką tol baubė, kol atėjo žmonės. Nuneszus baduolį į artimiausį kaimą, daktarai su pagelba iszrastu atsikvėpimo vaiką atgaivino. Vaiks buvo paklydęs ir 3 dienas nieko nevalgęs.

Paryžiuje, milijonierius Castellane laike penkių metų suspėjo praleisti 23,000,000 frankų, viską pasiskolindams.

Sugryžus į Londoną vienam pulkui kareivių isz pietinės Aprikos, juos pasitikti ar bent pamatyti sukilo daugybė žmonių, kur susigrūdimoose 10 žmonių tapo sumindziota o per 200 su iszsuktais sanariais. 4000 policijantų ir 22,000 kariaunos neįstengė užlaikyti tvarkos. Kur kariauna norėjo

atlaikyti žmones, ten prasidėjo kova muszant kareivius su akmenais. Londono gyventojai rodosi buvo isz proto iszėję; nieks neveizėjo vaitojanczių sužeistų, tik grudosi prie sugryžusių kareivių klykdami.

Kaime Kalanczynie, Poznaniaus provincijoi, Kasprzako pati pagimdė dvynukus, kurie buvo suaugę į daiktą. Užgimę po 5 minutų numirė.

Londonė vėl tapo iszleistas pranaszystės kalendorius 1901 metams „tevo“ Moora, kuris yra labai visų pageidaujamas. Pagal tajį kalendorių 1901 m. bus: Sausio mėnesį bus didis sujudimas Prancuzijoi. — Vasario ir Kovo mėn. bus atsitikimai rytų szalise ir Indijose kils maisztai. — Balandžio mėn. bus ramus. — Gegužio mėn. Airija paseks Indijas ir kils priesz Angliją. — Balandžio mėn. jaunas Ispanijos karalius padarys „gerai“ nepaisydamas politiszkių neprietelių. — Liepos mėn. bus mėnesiu visokių nelaimių. Norintieji keliauti geriaus padarysę likdami namieje. — Rugpjūtis bus teip gi ramus. — Rugšėjo mėn. kils badas Indijose. — Spalnio mėn. kilš dervisziai Aprikoje. — Lapkriczio mėn. Airija atkreips ant savęs akis visų vieszpatysczių, kurios turės szaltai užsilaikyti, kad iszsvengt karės. Gruodžio mėn. nieko nebus.

Maskolijos valdzia užmanė apgyvendinti Siberiją, kaip Kazokiją. 10,000 atsirado, kurie ant valdzios užmanymo pristoję. Valdzia duoda kiekvienam vyrui po 82 akru žemės, už ką kiekvienas turi tarnauti kariaunoje 4 metus ir būti rezervoje iki 34 metų. — Tokiu budu valdzia užlaiko pulkus iszsilavinusių aklų galvažūdzių, kurie ant caro paliepimo nugaluoja net savo tėvus.

Pagal Susiv. Seimo nutarimą, kad perkraustyti „Tėvynės“ spaustuvę isz Plymouth'o į Philadelphia, laike perkraustymo, kol tasai trucks, „Tėvynė“ neiszeis. Dėlto 43 num. „Tėvynės“ iszeis jau Philadelphiaje. *T. Astramskas.*

Balius Balius!

Draugystė Szv. Kazimiero daro puikų pasilinksminimą Subatoi, 24 Lapkriczio, svetainėje Franklin Opera House, Nashua, N. H.

Pasilinksminimas prasidės 6 val. vakare ir trauksis iki 12 val. nakties. Muzika bus lietuviszka, kuri rėszz puikius szokius, kaip to kadrilius, pakelkojus ir kitus.

Įzenga vyrams 35 ct. Moterims ir merginoms įzenga dovanai. Pusė užpelno bus paskirta ant tautiszkių reikalų.

Visus brolius lietuvius ir lietuvautes, teip vietinius, kaip ir isz apielinkės, szirdingai užkviečiame ant pasilinksminimo. *Komitetas.*

26-metinis Balius

Draugystės szv. Kazimiero atsisub subatoje 17 d. Lapkriczio (November) 1900 svetainėje „Caecilia Hall“, 101-103 Grand str., Brooklyn, N. Y. Įzenga su padėjimu drabužių vyrams 25 ct. moterims 15 ct. Prasidės 7:30 vakare. Visus szirdingai užpraszo

Komitetas.

Didelis Balius.

Draugystė D. L. K. Algirdo kels didelį balių Serezoje 28 Lapkriczio (November) 1900 svetainėje Woods Hall 318-320 Borrow str. Jersey City, N. J. Muzika bus kuomi puikiausia po vadovyste p. Rinkevicziaus isz Brooklyn'o, N. Y.

Visus lietuvius ir lietuvautes, kaip vietinius, teip ir isz apielinkės szirdingai užprasom atsilankyti.

Įzenga vyrams 25 ct.

„ moterims 15 ct.

Komitetas.

Keksztu Simas.

(Tąsa.)

tik trejată, o pieno kaip vandens: mel-
zia tris syk per dieną ir vis su naščiais
po du viedru kas sykis parneša. Pirmas
surių arba sviesto, kaip sakosi, nė lie-
karstai neturėdavo, pirkdavo nuo kitų, o
dabartės pats valgo valiop, da ir kitiems
parduoda ir išrenka šiek-tiek skatiko.
Kitą syk, budavo, kad nuves karvę į
jomarką – tai net pačiam koktu budavo
žiurėti ir klausyti, kaip koks daržinink-
palaikis pasityčiodamas užklausia: „o
kaip brangi ta ožka?“ Tai budavo pri-
mes už karvaitę 15 rubliukų arba dau-
giausiai dvidešimt, tai ir tiek, rodėsi,
užtenka ir džiaugsmas ėmė pardavus.
Siandien Simas jau nebevadžioja ožkų
jomarkan, nieks jo karvių neozkuoja
ir nesuka apie jo gyvuolį bet-koki nu-
susėliai, nualę daržininkėliai; šiandien
jis paima mažiausiai 40 rubl.; dažnai
sugriebia apie 50-60 rubl. už karvę, t. y.
trissyk arba keturisyk tiek, negu ki-
tasyk už ožkutę. Dabartės nuo gerų
karvių jis turi kur-kas daugiau visoke-
riopos naudos: gera karvė duoda pieno
daugiau už dvi, tris prastas, mėšlo pa-
daro teip-pat daugiau, priežiūros apie
vieną mažiau, negu apie kelias, o par-
duodumas ant syk paima gerą pluoštą
pinigų. Nuo gerų karvių prasimanė
didelių derlingų jaučių; šiandien už jau-
tį gauna į 60 arba 80 rublių, o pirma,
budavo, kad gaus 30-40 rubl. tai saky-
davo: „geri jaučiai gerai giliuoja“. Ket-
vergio jaučio budavo da negali kišti į
jungą, vis da tebeversiuodavo ir veršiu
parduodavo, nės aštuonių metų jautpa-
laikis išrodė, kaip derlingas antražiemis
veršis. Vienu žodžiu, iš geros der-
lingos veislės Simas turi gausingą
naudą, kelissyk tiek didesnę, nekaip
pirma, ką ožkomis vadindavo. Prasima-
nė jis geresnes kiaules; igijo, nors ir už
didelius pinigus, geras veislines kume-
les, prasimanė mets po metui derlingų
kumelukų, užsiaugino net savo erzilą, už
kurį išrinko apšėiai skatiko, leidamas
prie kumelių, o pardavęs sugriebė už jį
kelis šimtus rublių. Kilo Kėkštų Si-
mas, anot žmonių pasakos, kaip ant
mielių; į jo lauką ir gyvuolius net nie-
la paziurėti: pagal pataisytų pievų na-
šumą turėdamas daugiau mėšlo, teip
įtrėšė dirvas, kad javai kas metas gula,
išrodo kaip gojus.

Rugių, kviečių jisai mažiau tepasė-
ja, ne kaip kitasyk, užtatai-gi visokių
pašarinių augalų, kaip yvairių dobilų,
motiejukų, vikių, liucernos ir kitokių
pas jį užsėta plotai. Kokia nauda, anot
jo, iš tų rugių arba kviečių, kad jie re-
tai pagiluoja: atiduok pusdykiai. Dar-
bo prie tų javų gana daug, o iš šiaudų
nekoks nė pašaras: šerk šėres, o gyvuo-
lys tik šiurpsta, liesta ir pavasariop da
kilnok už uodegos. Prie dobilų-gi, ar
kitokių pašarinių augalų darbo kur-
kas mažiau, pašaras puikus, gyvuoliams ei-
na į kuną ir dirva nuo pašarinių augalų
greičiaus pasitaiso, o ne nusiliesia; ypa-
tingai žirniniai traukia iš oro azotą ir
pasavina jį žemei, per ką tokiu budu
pasididina žemėje augulų maistas arba
žemės produkcija ir pasėti tam daikte
javai gerai dera; antra, pašariniai auga-
lai valosi nuo lauko da nedaaugę, žali,
nesubrendus grūdai ir per tai jie ma-
žiaus sylos buna atėmę iš žemės, negu
kitoki javai, kurie ant užauginimo gru-
do ir subrendimo ištraukia daug syvų iš
žemės. O jug šiandien gyvuoliai tai
ukės pamatas, per ka ukininkai labiau-
siai privalo rupintis apie prasimanymą
geros derlingos gyvuolių veislės ir teip-
gi apie jų išauginimą, kad galų gale
turėti iš jų gausingą naudą. Užtatai gi
prie augintmo gyvuolių geri pašariniai
augalai yra būtinais reikalingi, nės tik-
tai nuo geros priežiūros ir nuo maistin-
go pašaro gali užaugti derlingas ir
sveikas gyvuolys. Nebereikalo ir prie-
žodis sako: „šerk gyvuolį geru pašaru
– nešluostysi ašaru“. Šiandien Simas
neparduoda javų nė grudgalio, viską
gyvuolams suš-ria, per gyvuolius perva-
ro, vienok, pardavus gyvuolį, ant syk
išsipučia jo kišenių; o mėšlo turi tri-
gubai. Ir kas per mėšlas? Nepamaty-
si jame neišpuvusių pliakų šiaudų ir
nepaimsi vežimo glebiu, kaip kitą syk:
užkrečia dirvą nei kokia koše, tai javai
turi derėti. Jis nepažįsta dar blogų
metų ir nesiguodžia, kad bulvės arba
rugiai neužderėjo; jis nesiburnyja, kad
šeimyna ir darbininkai brangu, didelės
algos ir per juos negali gyventi. Simas
kas mets da kelia algas ir dienininkams
brangiau moka, negu kiti, per ką dar-
bininkų jam niekad netruksta, beveik
pats siulosi ir teisingai dirba, kad ir kitą
kart į reikalą jų nepaniekintu. O jug
pirma ir pačiam Simui budavo daug
dejų su šeimyna arba darbininkais: gy-

vendamas, kaip sakosi, galu, galą maz-
gumazgą – ir pats smaugėsi su darbais
ir darbininkus smaugė, o derėjosi su
darbininku pikčiau žydo, kad tik pi-
giau gauti; paskui tokia ten ir nauda iš
pigaus: geras pigiai neis, o paėmęs pigų,
kokį svieto pavarą, budavo pešis terio-
sis per dienas ir galų gale turi pavaryti
arba pats išbėgdavo. Kartais budavo
pasitaiko netekti darbininko į pačius
darbus ir dairykis į šonus vienui vienas
likęs. Žolė jau visai nubergždus, rugiai
kirstini, vasarojas teip-pat skubina
gelsta, o dirbti nėr kam, ir viską pame-
tęs bėgk per svieta išsižiojęs, pakolaik
sugriebsi kokį; mat, tuosyk kožnas jau
su darbu – liuosų nebėra. Per tai ne-
sykj ir javai supuvo ant lauko ir daug
pasidarydavo visokios pragaištės. Da-
bartės va siulosi darbininkai. Ar gi ne
puikus gyvenimas!

Toliaus, Simas prisipirko daugybę
vaisingų medelių, užvedė gražų, didelį
sodą, sode biczių, pats atlikdamas
nuo darbo medelius kogražiausiai pri-
žiuri; nusipirko knygutes apie sodų vei-
simą, kur iš savęs nesupranta – tai iš
jų pasimokina ir viską stengiasi teip iš-
pildyti, kaip jose rašo ir mokina. Jau
ir triobas prigulinčiai apsitaisė: pasista-
tė naują pirkėją, gražiai išdabino, kad
butų ir pačiam smagu gyventi ir žmo-
gui svetimam nebjauru užėti; tvartus,
kiek galėdamas, pertaisė, kad gyvuo-
liams juose butu sveika gyventi ir žie-
mą nekęstų šalčio. Žodžiu, šiandien jo
kiemas išrodo gražiai, švariai ir pa-
veikslingai, kur pačiam smagu gyventi
ir iš šalies žmogui paziurėti. Nepama-
tysi dar pas Simą nieko pakrika: viskas
savo vietoje, visur kogeriausia tvarka.
Tepasiliko Simui tik vienas daiktas at-
likti, atvesti tvarkon savo ukeje. Sto-
kavo, mat, jo pėdsakų da vištų kara-
lystėje.

Tai-gi, su toms vištomis ir prisite-
riojo iki nenorų per dienų dienas. Štai
ką aš girdėjau savo ausimis iš Simo lu-
pų apie šituos skiauturiuotus naminius
paukščius, kurių kiaušinėlius gana ska-
niai valgome:

„Vištos, anot Simo, tai toks gyvuo-
lys, ką neturi nė savo tikros pastogės,
gyvena per apskritus metus pašaliais,
minta dievai žino kuo, nės ant jų dalios,
rodos, niekad aruodas grūdų neprisi-
pla, lauke plotas nepasisėja, nė sėtuvė-
(Toliaus bus.)

Girdetos ir datirtos mislys senio krakuso.

I.

Kaip kriauszes krecia viesula siaurine
Kaip krinta varpos pakirstu rugiu,
Teip mus Baltruką parmetė degtinė
Ir buvo laimingiauses tarp žmonių.
Didzturcziai! kam jus brangų vyną geret,
Bereikalo kruvas tik aukso beret,
Išgerkite degtinės kuo prastenės:
Smagumas bus tas pats, bet daug pigesnis.

II.

Povams pritinka ir didžiutis,
Nės turi kuom pasidabint,
Jie raibą uodegą nors turi
Ją szeip ir teip gal pakraipyt.
Bet kiek žmogus už juos kvailesnis
Kurs ant visų iš augszto žiuri
O jokios dovanos geresnės
Kaip tik didybę vieną turi.

III.

Merginos jeigu nor tekėt kaip gyvos,
Garsina, buk jos niekad netekės,
Teip levas lauže tyso kaip negyvas
Bet prieik artyn — tuo grybsztels ir suės.

IV.

Galvažudys jei nori tavę vytiš —
Iš tolo pradeda peiliu grumot
Ir jeigu tu drąsus ir nori gintis,
Gali iš laiko prisigatavot.
Bet moteriszkė jeigu rengsis
Ką meilės pancziais surakyt,
Brolau! ar stengsies, ar nestengsies
Neduos tau nė apsidairyt.

V.

Oi, dukters, nusidėjusios Jievos,
Ką vyrams neszat džiaugsmą ir vargus!
Drabuzis jus — paskiausios vis mados,
Bet protas — marų atmena metus!

VI.

Nebijau asz kardo
Nors ir kuo asztriausio,
Nebijau asz nuodo
Nors ir kuo smarkiausio;
Nebijau asz kulku
Oru lekianczių,
Bet bijau lieziuvių
Moterių piktu.

VII.

Ar viers sudžiuvo jau turtingas,
Nors kuo geriausiai valgė, gėrė,
Nės savo protą godulingą
Tik pavydėjimu vien szėrė?
O ar ne linksmas kits vargingas,
Nors ir gyvendamas kaip lauže,

Nės jojo galva iszmintinga,
Pavydas suvisai negrauzia?

VIII.

Skatiko nevertas bailus vaikinąs:
Visi ant juoko tokį palaikys,
O jeigu tektu smarkią vest merginą,
Tai tuo sau pragarą pasidarys.

IX.

Kad ant mėnulio negyvena nieks,
Nėjoks žmogus, nėjoks žvėris, nė diegs,
Gali jau ir iš to dasiteiraut
Jei pabandysi czion ant žemės szaukt:
Gal koznas rekt, kiek tik nasrai pajiegs,
O nuo mėnulio neatsilieps tau nieks.

X.

Visi kvaili: ir szlubas, ar be kojų,
Kurs nori pasivažinėti ant rato
Ir szuo kurs gražų mėnesėlį loja
Ir sens kurs jauną paczią vesti keta.

P. Sekupasaka.

Balius! Balius!

Vietines (local) Unijos No. 349 Wilkes
Barre, Pa. bus sėredoje 21 Lapkriczio 1900
ant „LANDMESSERS HALL“ ir prasides
7 val. vakare.

Muzika bus kuomi puikiausia; priegtam bus dainuoja-
mos puikios dainos, prakalbos ir t. t.

Kalbėtojai: T. D. Nickols, prez. 1 Dist., I. T. Dempsey,
sekr. ir kasieriūs to paties Distr., Charles J. Thain, organiza-
torius iš Wilkes-Barre, R. N. Courtright, organizatorius iš
Scranton'o ir Bernard Fleig, organizatorius National Union
Brew. Co., apart kurių bus dar kalbėtojų lietuviszkai, len-
kiszskai, slaviszskai ir t. t.

Sziuomi užkviečiame visus lietuvius,
abelnai darbininkus, atsirasti ant baliaus ir
dalyvauti visame. Balius pelnas bus ant
naudos unijos ir naszles Mrs Jones.

Inženga vyrams 25 ct.

„ moterims dovanai.

Louis N. Hamerling,
Balius virszininkas.

